

მშობლივი

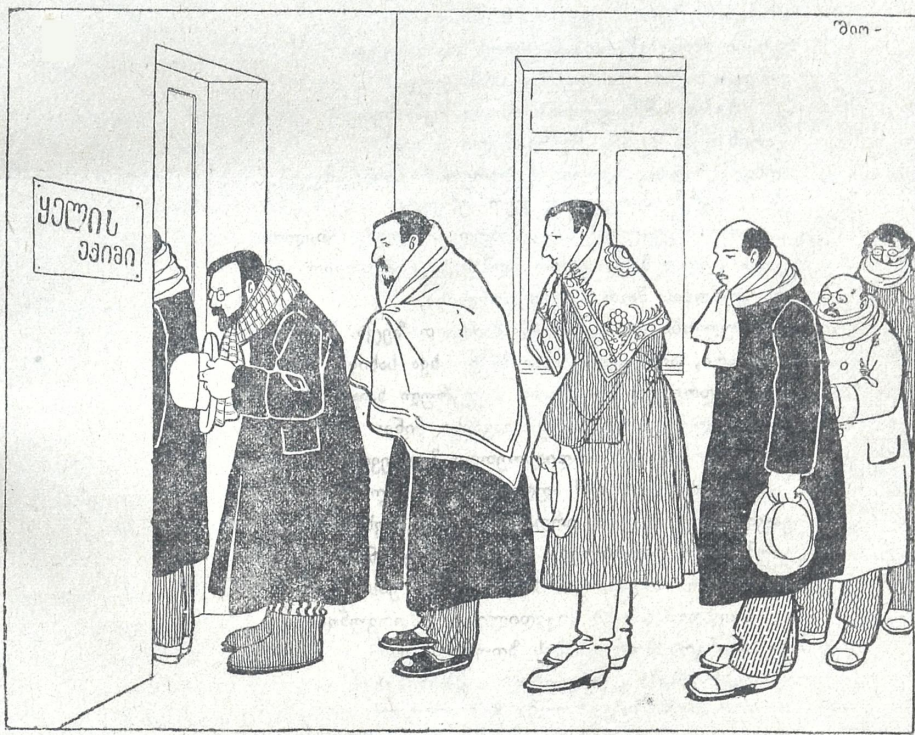
№ 14

1917

შინაარსი: აღღგომა — ეშმაკი. ვარდენი — შორიელი.
ვედრება — კოლო. მილოცვები. პრისტავების მიწერ-მოწე-
ლა — გოგია. მიტინგი პროვინციაში — მ. ქუთაისი — ხატა-
ნა. ვარლამური — ე. ს. მოთქმა ჯიბჯირებისა — შანთი. ხო-

ნიდან — ი. გოლგოთელი. მოხსენება. ვინც გამდიდრდა —
ჩრჩილი.
კარიკატურები: თანამედროვე რიგი. ერთი მათგა-
ნი. მილოცვები.

თანამედროვე რიგი

შოი -

ა ღ ღ გ ო მ ა

აღსდგა გმირი სიკვდილისა დამორგუნველი,
და დაემხო მტარვალობის ტახტი ძველი.

აღსდგა, ვით ზღვა უფოთიანი, ხალხის რისხვა
და ბორკილი თვითნებობის მყის დაიმსხვრა.

ეს აღდგომა არ ჩამოჰგავს ადრე ნახულს!
არ ჩამოჰგავს გაზაფხულიც ძველ გაზაფხულს.
ღღეს აღდგომა ნათელია ვით მზის სხივი,
გაზაფხული ბრწყინავს, როგორც ბზროლის მძივი.

საპირადღო დაიმარხა სევდა—ღარღი,
ღღეს ჩვენს გულში სამაი.ო ყვავის ვარღი
აღსდგა ხალხი, სიკვდილისა დამორგუნველი,
და დაემხო ბოროტების ზღუდე ბნელი.

ეს აღდგომა სხვა აღდგომას არ ჰგავს, არა!
ჰხარობს მიწა და ელვარებს ცის კამარა!
აღსდგა მკვდრეთით დამარხული გმირთა რისხვა,
და აპლელდა წითელ დროშათ წითელი ზღვა.

ამ აღდგომას მე ადრე არ მოველოდი.
ამირანის მკლავმა დასძრა მძიმე ლოდი.
ლოდი მძიმე გმირთა საფლავს რომ ეყუდა
აღსდგა ხალხი და დაემხო ძირს იუდა.

ზარბაზანმა გუთანს ძმობა შემოჰფიცა!
ჯარისკაცმა მუშას ძმური ხელი მისცა!
აღსდგა ხალხი, აღსდგა მკვდრეთით ბაყბაყ-მდევი,
ეს აღდგომა პირველია, ჯერ უჩვევი.

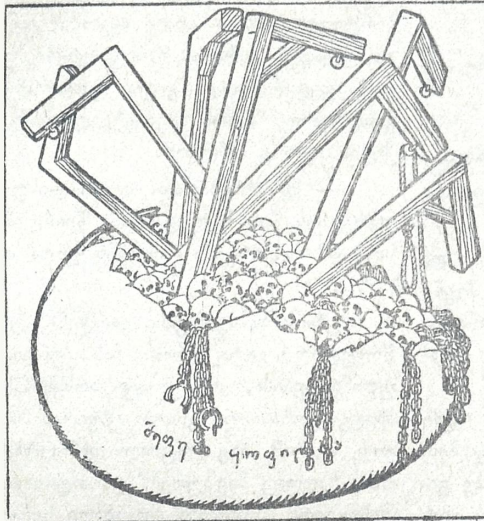
რო შევეყურებ ამწვანებულ მინდორ მღელოს,
უკვე ვხედავ მკვდრეთით აღმდგარ საქართველოს!
მას მონობის ბორკილები დაელეწა,
მხიარულობს და დაჰხარის მაღლით ზეცა.

არა, არა! აღდგომაა სულ სხვა სახის!
იგი მკვდრეთით აღდგომაა ბედკრულ ხალხის.
გაზაფხულიც არ გინახავს მსგავსი წინა:
ღღეს მერცხლები ჩრდილოეთით მოგვევლინა.

გაუმარჯოს მაშ აღდგომას პირველნახულს!
გაუმარჯოს მაშ ამ დროშებს, ამ გაზაფხულს!
გაუმარჯოს მერცხლებს შორით მოფრენილებს!
გაუმარჯოს სახელოვან ხალხის შვილებს!

აღსდგა ხალხი სიკვდილისა დამორგუნველი
და დაინგრა ბოროტების ზღუდე ბნელი,
აღსდგენ გმირნი, დაცემულნი ძმობის ხიდათ,
აღსდგა ძმობა და ერთობა ჭეშმარიტათ!

საადღგომო მილოცვები

ეს თაიგული სამკაულების
 კალო გაფხეკილ
 თავისა ძელების,
 ეს ბორკილები და სახრჩობელა
 ძეელი მთავრობის
 განძია ყველა...
 ძღვეამოსილი იმითი იყო
 აწ დანატყვევი
 ბატონი ნიკო.
 მისი კანონი, მართლმსაჯულება,
 იყო ამათი
 ბრმა ერთგულება.
 ვინც მოითხოვდა წმინდა სამართალს,
 სახრჩობელაზე
 იწყებდა კვანტალს.
 თავისუფლების ვინც იყო მცველი
 მას ეძლეოდა
 ციმბირი ვრცელი.
 ვინც პურს ითხოვდა, აძლევდენ ქვასა,
 ვინაც სიხარულს,
 მას ცრემლთა ზღვასა.
 და ჰა, მიეზლო მას სასყიდელი,
 ჩვენც შევთავაზოთ
 დროშა წითელი!

ტროფობის ზღვა არის გული ქალისა,
 მათში პირველი
 განზღაფთ ალისა.
 თუმც მეფე იყო გვირგინოსანი,
 მაგრამ მას სძავდა
 კარის მგოსანი.
 იგი შესტროლა „დაბალ წოდებას“,
 (ღმერთი შეუნდობს
 ამ შეცოდებას!)
 და მაშინ ჰქონდა გულს მისას ღხინი,
 როდესაც ახლო
 ჰყვა რასპუტინი.
 —
 და მოციქულთა ამგვართა სწორი
 ძღვევა-მოსილი
 „მამა“ გრიგორი,
 იყო ის ბურჯი განსვენებისა,
 სად დედოფალი
 ყოფად ნებისა,
 ჰგრძობდა სიმშვიდეს და მყუდროებას
 (ბოლო მოელო
 აწ იმ დროებას!)
 და რომ ვახართ გული ქალისა
 ვუძღვნათ სურათი
 მისი ცალისა.

მ ე რ ლ ე ნ

ვიცი იკითხავთ, თუ რისთვის წიყვარს მე ასე გაგიყვებით ძვირფასი ვარდენ ზურგიელიძე?*)

მოგახსენებთ.

პირველ ყოვლისა იმიტომ, რომ ამ პარტიული ციხე ტყელების დროს, ჩვენ ორივენი უპარტიონი ვართ.

შემდგომად ამისა ჩვენ ორივენი პატიოსანი და გულწრფელი მოღვაწეები ვართ. თითოეული ჩვენი სიტყვა გულის სიღრმიდან ამოდის და წმინდაა, როგორც კლდის ნაპრალიდან გადმოღენილი ანკა-რა წყარო.

მგონი კმარა რაცა ვთქვი იმად, რომ ჩემი მეგობარი, ვარდენ ზურგიელიძე, ასე გაგიყვებით მიყვარდეს. როცა მე ვარდენს დავინახავ, სახე გამინათლდება, და ვატყობ, რომ ჩემი დანახვით იმის გულშია სიხარულის ჩირაღდანი აენთო. ვარდენი მარტო მე როდი მიყვარს მას მთელი საზოგადოება იცნობს და ვინც იცნობს ყველას უყვარს. უყვართ ისე, როგორც მე, გულწრფელობისა და უპარტიობისათვის.

ვარდენი მოძრავი კაცია. სად უნდა წახვიდეთ მას არ ვადაყვართ. ნაცნობ-მეგობრთა სიმრავლის გამო ქუდს ხელით ატარებს, მოხდასა და დახურვას ვერ ასწრობს.

აი ვარდენ ახალი კლუბის წინ, სასახლის ქუჩაზე სდგას. ის ვილაც ნაციონალ დემოკრატს ეკამათება.

— მე თუ მკითხავ, — ამბობს გაცხარებული ვარდენი: წმინდა ნაციონალ დემოკრატი ვარ, ნაციაც მწამს და დემოკრატიაც. მომხვალე უთუოდ ნაციონალ დემოკრატის დარჩება...

და ამ სიტყვებში ბროლის სისპეტაკით მოსჩქმეს ვარდენის გულწრფელობა, მისი ქეშმარიტი გატაცება ნაციონალურისა და დემოკრატიულის იდეალებით.

— მე ყოველთვის ვამბობდი, რომ ქართველ ხალხს...

მაგრამ აი, მოულოდნელათ, ქუჩის მეორე მხარეს ვარდენი თვალს მოჰკრავს მეორე მეგობარს, ბავშვურის გულწრფელობით სწყვეტს მომამბეზრებელ პარტიულ კამათს, ახალ მეგობართან გადადის. და აი ლალიძის ქარხნის წინ ვარდენი ცხარეთ ეკამათება ფედერალისტ გიგო ცხვირაძეს, რომელსაც გასაოცარის შორს მქვერტეველობით მოჰკრა თვალი ქუჩის მეორე მხრიდან.

— მე არსებითად სოციალისტი ვარ და ფედერაციის წინააღმდეგ განა შეიძლება კაცმა რამე სთქვას? მაკვირვებს რისთვის უნდა იყოს ჩვენ შორის...

ცხარობს ძვირფასი ვარდენი, ცხარობს გულწრფელად, გატაცებით. მის უნდა გარკვევა იმ უთანხმოებისა, რომელიც არსებობს მის მსოფლმხედველობასა და გიგო ცხვირაძის რწმენის შორის, მაგრამ, აგე სოციალ დემოკრატი დავით მუშაძე სადღაც მიეშურება და თუ ვარდენ კამათს არ შესწყვეტს შეიძლება მეგობარი ხელიდან დაუსხლტეს.

„ერთობის“ რედაქციის წინ ვარდენი გატაცებით ეკამათება დავით მუშაძეს და კვლავ მოსჩქმეს ბაგეთა მისთავან გულწრფელი სიტყვათა ნაკადული.

— მე გულით და სულით სოციალ-დემოკრატი ვარ. განა შეიძლება კაცი სოციალ დემოკრატი არ იყოს? რასაკვირველია მე განსაკუთრებული...

არ დასცალდა აზრის დამთავრება საყვარელ მეგობარს, ვინაიდან „მძური ნუგეშის“ წინ მან არჩილ ბუკაძე დაინახა და მყის მისკენ გაეშურა.

— სწორეთ მეც ეგრე ვფიქრობ. საზოგადოთ არავისთვის საიდუმლო არ არის და არც ვმაღავ ამას, რომ მე რწმენით სოციალისტ რევოლუციონერი ვარ. ჩემის ღრმა რწმენით ეს ერთადერთი პარტიაა, რომელიც...

და აი ნიკო ფეთაძის შორით თვალ მოკრულმა სახემ თავისკენ მიიზიდა ძვირფასი მეგობარის გული. ვარდენი სწრაფათ გადავიდა ქუჩის მეორე მხარეს და აღტაცებით მიესალამა ნიკოს.

— მომილოცავს, მომილოცავს მეგობარო თავისუფლება. თითოეული ანარქისტის დანახვა ჩემს გულში სიხარულის კოცონს აღვივებს. არსებითად მე ნამდვილი ანარქისტი ვარ. ჩემი შეხედულობა

*) ეს საჯალწოდება ფსევდონიმია.

ანარქისტების შესახებ არა ერთხელ გამომოთქვამს პრესაში და ახლაც...

ქუჩის მეორე მხარეზე გამოჩნდა ქანი თამარ, ვარდენი მყის იქით გადავიდა და განაგრძო გზა.

მე იქვე შევეუხევე ჩემი სახლისკენ და არ ვიცი რით დამთავრდა ძვირფასი მეგობრის დღე. ვიცი მხოლოდ ის, რომ ყოველი მისი დღე ასე იწყება და ასე თავდება მეგობრებთან ბაასში და პარტიულ საქმიანობაში, მაგრამ ამხანაგი ვარდენი უპარტიო კაცია და მეც უმთავრესათ ამისთვის მიყვარს ის.

მორიელი.

ვედრება

საღამოს, დაწოლისას,
ვიჩოქებ ხატის წინ, და
მეუფეს ესმის ჩემი
ლოცვა ვედრება წმინდა.

სიზმრათაც თვალწინ მიდგა
ხატი ძლიერა მოსილი
და მხურვალეთ ვლოცულობ,
მუხლებზე დაჩოქილი.

დღით, როცა ავდგები,
კვალად ხელ აპყრობილი
შემოქმედს ვევედრები,
სევდით გულ გაპობილი.

ასე, დღიან-ღამიან,
ლოცვა გამუდმებული,
ლამის ბერი შევიქნე,
ბერი დაყუდებული.

თქვენ როგორა გგონიათ
რა მაქვს შესანდობარი?
იქნებ ფიქრობთ გავძარცვე
ფულისთვის მეგობარი.

არა, არა! ამისთვის
მე ღმერთს არ გავამწარებ,
ამისათვის დღე და ღამ
ლოცვად არ გავატარებ.

იქნებ ფიქრობთ, ოქროა
ჩემი ლოცვის მიზანი?
სცდები, ჩემო კეთილო,
ვერც აქ გამოიციანი.

იქნებ ფიქრობთ შევთხოვდე
ჩინსა და ტემლაკებსა?..

ორივე წაულია
ქაჯსა და ეშმაკებსა.

მე არა მსურს ძვირფასი,
უხვი დედულ-მამული,
არც ვაჭართა ქონება
საღლაც გადამალული.

მე არც დიდი როლი მსურს,
ხალხსა, თუ პარტიაში,
არცა თავმჯდომარობა
ურიცხვ კომისიაში.

მაშ რა არის მიზეზი
ჩემი გულმოდგინების
და ასე განუწყვეტლივ
ლოცვათა ადვლინების?

აი გეტყვით:

— იმისთვის დავალ ეკლესიაში,
რომ ჯერ ჩემი სახელი
არ სჩანს ჯაშუშთ სიაში.

ვის გინდა იქ არ ვხედავ,
რა რიგ ცნობილ პირებსა,
დღეს მზეზე გამოფენილ
ჯოჯოხეთის გმირებსა?

აი ლიტერატორი,
ზნეობას რო გვიწერდა,
თურმე ჩუმათ, ფულისთვის,
ქვეყნის ერთგულს იჭერდა.

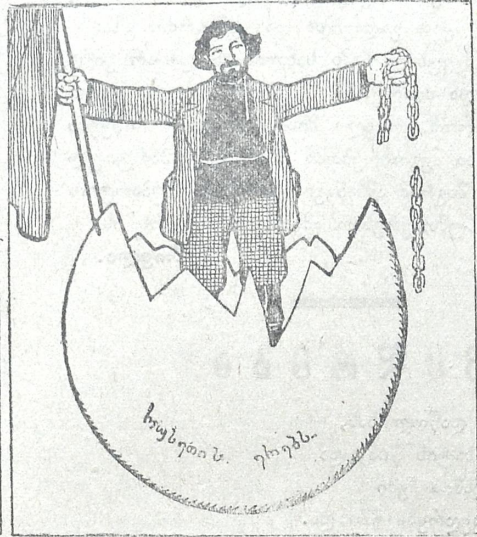
აი მქადაგებელი,
აქ ღმერთს რო ედარება,
თურმე იქ, ვერცხლისათვის
იუდას ეხმარება.

და როცა მე ვკითხულობ
იმათ სახელ გვარებსა
ხალხის წყევლა-კრულვაში
ასეზის განატარებსა.

ეშიშობ: მათში არ ვნახო
ჩემი სახელ წოდება,
აი, ვედრებისათვის
დრო რათ არ მეზოგება.

კოლა.

სააღდგომო მილოცვები

განახლდა და აღსდგა რუსეთი დიადი,
დაეშხო შავი დრო,
დაეშხო წყვილიადი.
დაიმსხვრა დესპოტის ხელმა რაც გასჭვედა
და აღსდგა რუსეთი!
ჰხედავთ რა გაჰბედა?!

მონაობის უღელი აწ აღარ გასტანჯავს,
ვიშ რა ლამაზია!
იგი ძველს არა ჰგავს!
ევროპის ჯალათი, ევროპის ჟანდარი
მშვენება შეიქნა
აწ მუზის სადარი.

ის აფრქვევს ქვეყანას სხივს სიყვარულისა,
ფაქიზი ოცნების,
ფაქიზი გულისა!
იხარე, ვიდრემდის ეგ სახე გშთენოა,
ერთობის და ძმობის
გწყალობდეს გენია.

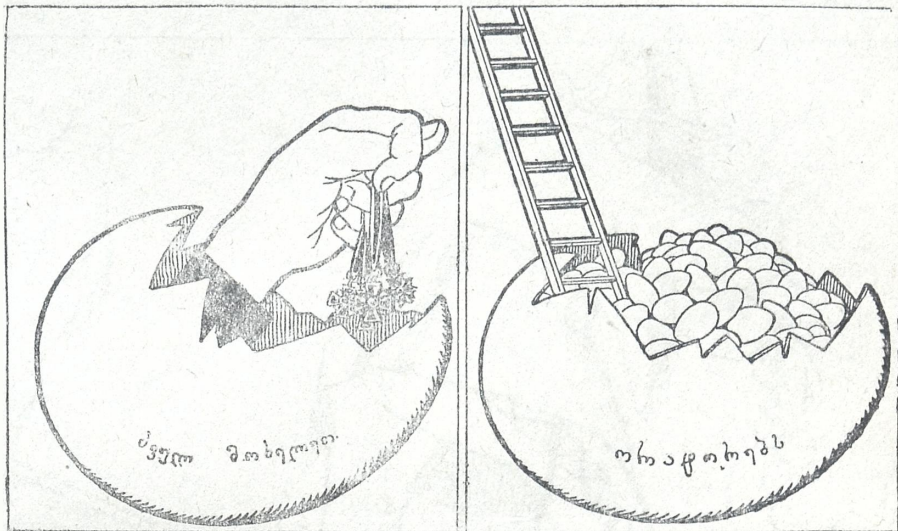
გისურვებთ სიმტკიცეს და ენერგიასა,
გულში ცეცხლს ტრფობისას,
გარდსა და იასა.

რუსეთის ერებო, ბედმა ეს გვარგუნა:
მამათ ვინც მივიღეთ
თავს ჩაგვიკაკუნა.
დედათ ვინც დაესახეთ, გვედღინაცვლა,
მან ტანჯვა-წამებით
ცრემლისგან დაგვცალა.

განა ვინ აგვიწერს იმ ბედის სიავეს,
როს გაგვანადგურეს,
და გაგვანიავეს,
როცა ჩვენს მოთქმაზე მათ გული ახარეს
და გერათ მიჩნეულთ
ღირსება აგვყარეს.

გაჰქრა ის შავი დრო, მწარ მოსაგონები,
ბოროკილი დაიმსხვრა,
აღვსდექით მონები!
აღვსდექით, რომ შევეკრათ აწ ძმური კავშირი,
შორს ჩვენგან წარსულის
სიავე და ჰირი.

სააღდგომო ძილოცვები

ბნელეთის დამხობა დღეს ვის არ სმენია
სასტიკი დაუდგა
მის ბურჯებს დღენია.
ჩინებს რო ელოდა ვარსკვლავთა პალატა
დღეს ყველა ციხეში
მწყობრ მოეკალათა.

ვარსკვლავებს ელოდენ მკერდთ დასაკიდებათ,
ორდენს და საჩუქარს
განცხრომათ, დიდებათ,
და აი მოუსწრო დღემ განკითხვისამა,
გადადარჩა, ვინც იგი
დროზედვე იწამა.

დიდაარს სიმძიმე იმათი ცოდვისა,
დიდაარს სიმძიმე
დამსხვრეულ ლოდისა.
სხვის კრემლზე ააგო მან თვისი განცხრომა,
მას ღხენა, სიამე,
სხვას—ტანჯვა და შრომა.

დაემხო იმათი დრო ნეტარებისა,
მოღბენით ცხოვრების,
ჩინ-ტემლაკ-ჯვრებისა.
თავისი წილ-ხვედრი ჰხამს ყველამ ზიდოსა,
ერთი როს ეცხოვნოს,
სხვა წარიწყმიდოსა.

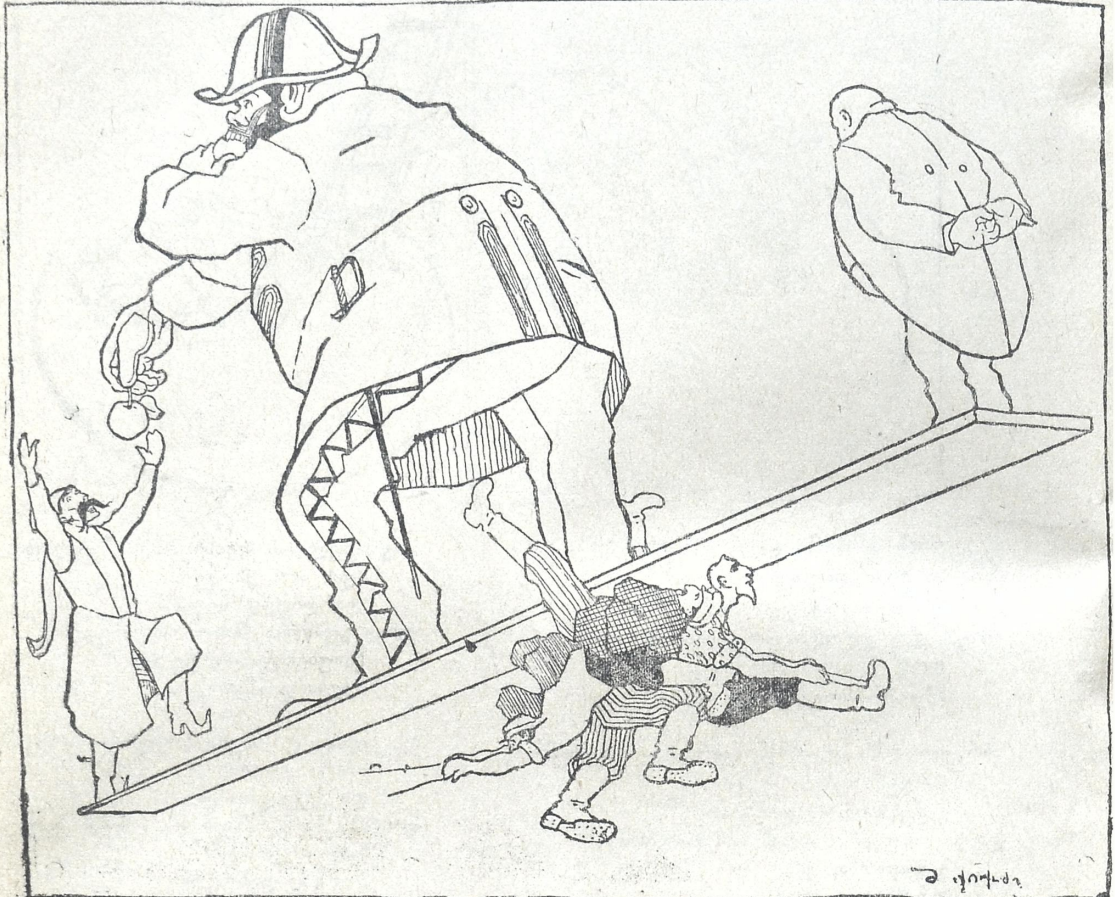
თავისუფლებას თვისი ჰყავს მცველები,
(ვის არა ეზოგვის
ლარლილად ყვლები!)
დღეს დეაწლი იმათი ფას-დაუდებია...
(წაუხდათ სულოყველას
მქუხარე ხმებია)

იქ, სადაც ტრიბუნა სახალხო დაიდგმის,
იმათი ყოენა
და ქექა ჯაისმის,
ჰყოვიან, ჰგრგინავენ და სქექენ ქებულათ,
ხელ მოქანავენნი
თავ გადადებულათ.

არ ზოგვენ ხალხისთვის დროს მოსასწრაფებსა
არ ზოგვენ ხელკუნთებს
და ყორყის ძაფებსა.
ამხელენ განვლილთა დროთ საშინელებას,
(არ ერიდებიან
სიტყვათა გრძელლებას!)

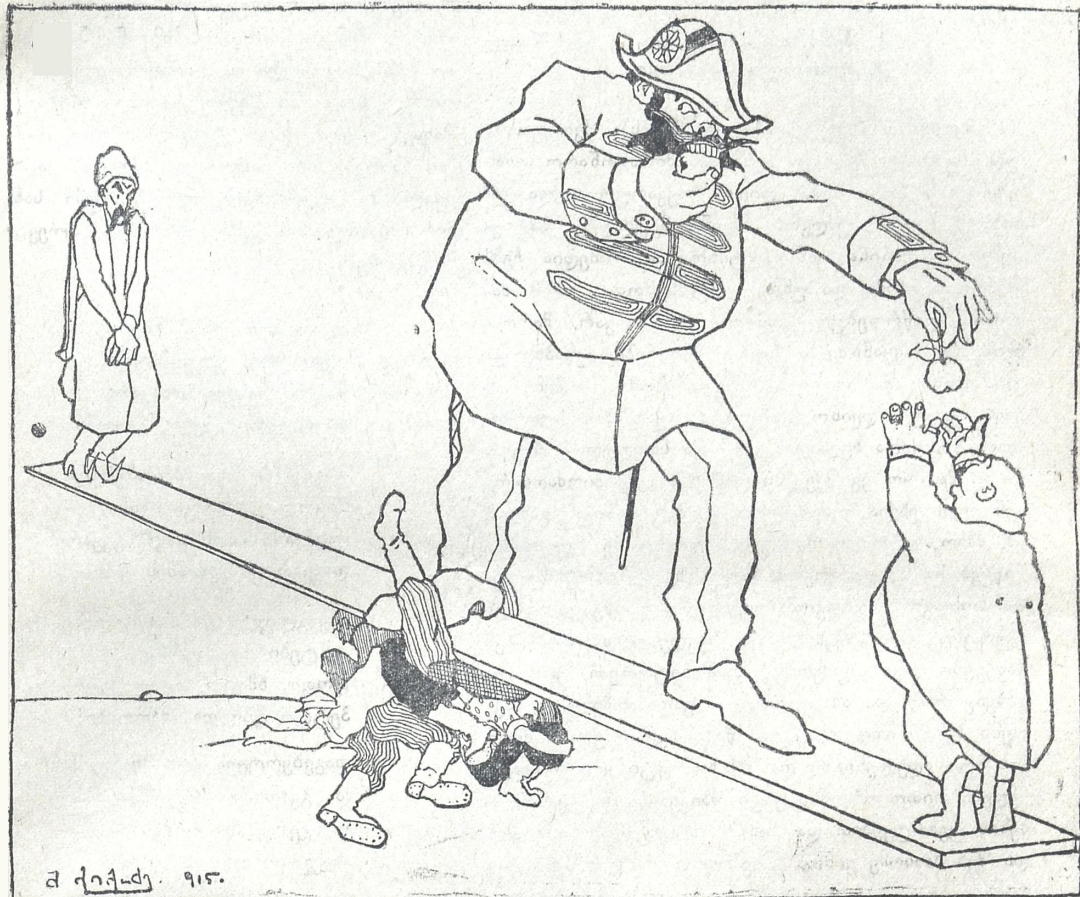
და აი ვინც ნახოთ ხმა ჩანახრინწყები,
ისინი არიან
ტრიბუნის ბიჭები.
ჩვენ იმათ ვერ შევძენთ სიმძიმეს ჯიბეთა,
მათ ვუძღენთ თოხლო კვერცხს
და მოძრავ კბეთა.

ერთი მათგანი

ეს სურათი გამოხატავს ეროვნებათა საკითხს ამიერ კავკასიაში. განსვენებული ცენსურა, როცა ამ სურათს იჭერდა, წმინდა პოლიტიკური მოსასწრებით ხელმძღვანელობდა. ამკარნა აქ გამოთქმული აზრი დამამცირებელი იყო ბიუროკრატის უბიწოებისა და ამიტომაც თავის დროსე წითელი ჯვარი დაუსვა სურათს.

ერთი მათგანი

მ. ძიჭაძე. 915.

ამა სურათზე გამოსატულია ეგრეთ წოდებული «ვაშლი განსეთქილებისა» («Яблоко раздора»). ეს უშხაკური საქანელა მთელი თავისი სიმძიმით დაურდნობილია მუშათა სურგზე.

დღეს ამ თამაშს ბოლო მოეღო. შეწუხებული მუშა აღსდგა და საქანელა დაემხო.

პრისტავების მიწერ-მოწერა

მომქმენდი პირნი:

- 1. მკვდარი პრისტავი
- 2. ცოცხალი პრისტავი

მკვდარი (საიქოდან ცოცხალს): ძვირფასო, მუდამ ჟამს და ყოველ ადგილას მოსაგონარო, ივან პეტროვიჩ! მოგიკითხამ დიდის სიყვარულით და უმდაბლეს სალამს უძღვნი თქვენს მუუღლეს პატივცემულ ანტანინა კანსტანტინოვნას. იმედია ჩემს ამზავს იკითხამთ და უნდა მოგახსენოთ, რომ ძალიან შევიწროებულ მდგომარეობაში ვარ. მართალია მაგ ქვეყანაში შე ბევრი ქრთამები ავწაპნე და კაი თანხაც წამოვიღე აქ, მაგრამ ხომ იცი ჩემი ამბავი. კარტი, ღვინო, ღუღუკი, ქალები—სულერთიან წამივიდა ხელიდან. ახ, რა სათლელი მსუქანი ღუმა იყო ეგ მეექვსე უჩასტკა! შე პირძაღლო, ვინ იცის ეხლა შენ მილიონის პატრონიც გახდი! ეჰ, ძმაო, ღმერთმა მოგცეს, ოღონდ მე ნუ დამივიწყებ და ამ გაქირების დროს ხელი გამომიწოდე. წარმოიდგინე ალდგომა თენდება და მე კი ერთი კვერცხიც არა მაქვს, რომ შევდებო და პრაზნიკს მივეგებო! იწამე ღმერთი, ივან პეტროვიჩ, გამომიგზავნე რიმე და ამ გაქირვებას გადამარჩინე. მგზავრებს ბევრს იშოვი აქეთ წამომსვლელებს. შედი სისქნოი ადელენიაში და იქ ხომ იცი ყოველ ღღეკდება თითო ოროლა კაცი შპიკებისა და ჟანდარმების ცემა-ტყეებით და იმათ გამოატანე. თუ არა და შენ ჩაახრჩე ვინმე ხარეშოტკაში. გროშები თუ რამე ექნება, შენ დაგრჩება და კაცის პასუხს ხომ არ აგებ, რა გენაღვლებ! ამნაირად მგზავრი გაგიჩნდება და მეც მომიმადლიერებ. მხოლოდ არ უთხრა რომ მე პრისტავი ვარ, თორემ არ მომიტანენ.

აბა, ვანო, თუ ძმობა გწამს, გამიკითხე, შემობრალე, ცოტა რამე მომაწოდე, მე უენს ძმობას ვენაცვალე.

მშიერი და გაფხეკილი პირქვე ვგდივარ, მუდამ ესტირი, ნუ დამტოვებ სააღდგომოთ გამისველე, ბიქო, პირი.

ცოცხალი (პასუხი სააქოდან მკვდარს): ჩემო პეტრ ივანიჩ! რომ იტყვიან: „მკვდარი მკვდა აეკიდა, სამარემდის მიმიტანეო“. სწორეთ ისეა ნი საქმე. აბა, სიმშილი და უბედურება ჩემი ნათორემ შენ ბატონი ხარ ჩემთან. შენ მაინც მიწში ხარ დამალული და არავინ გდევნის და მე რომელ სოროში შევეყო თავი და რომელ ხერხელ შეაძვრე აღარ ვიცი! ზეზეურათ გამთელეს და მათახსირეს კაცი. დიდი და პატარა, ქალი და კაცყველა მე მათურთხებს თვალში. ჩემი სახე პირპირ აბასთუმანის ჩინოტკიანების პლევეტელნიც მოგაგონებს.

აღარ არის ის პატივი: ინდოური, გოქ-ქათამი, გაქპრა ყველა; დიკარგა ის მსუქანი ძველი ქრთამი!

დაგვიმარცხდა მბრძანებელი, ნიკოლოზი პირი მზისა, ყველანი ძირს გადმოგვყარეს დაგვეფუკა ქრთამის ქისა.

ავგავლიჯეს და აგვაბღღენეს: კანტები და პაგონები. თოფი, ხმალი, რევოლვერი, პეტლიცები და შპორები!

დაგებერტყეს ვით მწარე პანტა და გვადინეს ცხვირში ძმარი, დაიჯვრე, პეტრ ივანიჩ, არ გეგონოს ეგ სიზმარი.

პრიკაშიკებს უბატონოთ ხმა რომ გასცე ნუ გგონია, ვილაც მუშა გამურული მთელი ქვეყნის ბატონია!

პეტრ ივანიჩ, შევიშალე, დამეკარგა ქვე-გონება, თავზარსა მცემს მე წარსული ფუფუნების მოგონება.

აღარც კვერცხი აღარც პასკა, ჩემ სახლში არ იშოვება, ძაღლათ არვინ მაგდებს, ძმაო, სულ არავინ მეპუება.

შე რა მაქვს და შენ რა მოგცე
მეც სიმშლით მძვრება სული,
ვით ღამურა ფულურაში
ისე ვზივარ დამალული!

ადრე ვისაც ქრთამი ვართვი,
მივაყენე ღღეი ცხელი,
სწორეთ იგი ბატონია,
ის არს ჩემი მბრძანებელი!

საღდათები მათ უჯერის,
კახაკები, ერთად ყველა,
მათმა მზერამ, წითელ დროშამ
სულ თვალები დამიბნელა!

მაგრამ რას ვიქ, ძალა იობს,
ეს დროება არის კიბე,
ერთ დროს მსუქან-გაბერილი
დაიფუკა ჩემი ჯიბე.

ამ ქვეყანის პირი არ მაქვს
ძლივსლა ფეთქავ სულთმობრძავე
ღღეს აღდგომაც, ახალწელიც
ჩემთვის არის, ძმაო შავი.

პოზიციაზე მეზავნიან
ფუფუნებას მიჩვეულსა,
რა ვქნა პეტკა, საღ წავიდე,
მეკიდება ცეცხლი გულსა!

პოლიცემესტარს, აკალოშნიკს,
გოროდოვებს და დვორნიკებს,
ყველას ომში აგზავნიან
ვეზდის ნაჩაღიკს და შპიკებს!

დრო იპოვეს, გამოგვქაჩეს
და იძიეს ჩვენზე შური,
შეგვარცხენეს, თავი მოგვჭრეს
და წავგისვეს ცხვირზე შური!

ცოლშვილს რომ გამოვთხოვდით
არ გავვიშვებს ორი დღითა,
ეკ... აწ კმარა, მალე განახმ
ჯერ-ჯერობით მშვიდობითა.

ზოგია.

მიტინგი პროვინციაში

1-ლი ორატ.: აღსრულდა! მძლავრი მტარვალი
დაეცა, სული დალია!
გათენდა,— აღმოსავლეთით
ამოდის მზე ცხრა-თვალთა...
მშრომელი ხალხო! იკურთხოს
შენი ღონე და ძალია,
შენ დაავლიჯე ხორცი მტერს,
შენ დაუღეწე ძვალთა!
მოქალაქენო სიწყნარე
დავიცვათ-ჩვენი ვალია...
მტერს არა სძინავს, იცოდეთ
მარჯვეთ გეჭიროთ თვალთა!

(გამაყრებელი ტაშის ცემა და „ვაშას“ ძახილი)

მე 2-ე ორატ.: გათენდა, აღმოსავლეთით
ამოდის მზე ცხრა თვალთა!
აღსრულდა! მძლავრი მტარვალ
დაეცა, სული დალია...
მაგრამ სულ კი არ მომკვდარა
მარჯვეთ გეჭიროთ თვალთა!
მოქალაქენო! იკურთხოს
მშრომელი ხალხის ძალია!
მან ერთმა დასცა მტარვალი
და დაუღეწა ძვალთა,
გააღო ციხის კარები,
დაფშვნა ეს კაცთა გალია?
დავიცვათ თავისუფლება,
ძმებო, ეს ჩვენი ვალია...

(ზომიერი ტაშის ცემა და „ვაშას“ ძახილი)

მე 3-ე ორატ.: მოქალაქენო! გილოცავთ, -
მტარვალმა სული დალია!
მშრომელმა ხალხმა შემუსრა
და დაუღეწა ძვალთა
იკურთხოს როვოლოციის
ღვე-გმირთა ღონე-ძალია!
მათი წყალობით ამოდის
ცხოველი მზე ცხრა თვალთა!
კვლავ ტრიბუნაზედ ავდივარ
რას ხედავს ჩვენი თვალთა!

გასწორდა გლეხი-თავადი,
გასწორდა კაცი ქალია...
(ზოგიერთების სახეზე უკმაყოფილების სხივი გა-
დაირბენს)

დარაჯათ ვექმნეთ ამ ყოფას
ეს ჩვენი წმინდა ვალია!
(მისუსტებული ტაშის ცემა და აქა იქ „ვაშას“
ძახილი).

მე 4-ე ორატ.: ამხანაგებო! მშრომელ ხალხს
მსურს დაეულოცო ძალია.
მან ჩასცა მტარვალს მახვილი
და შეუმუსრა ძვლია!
მან ერთმა ამოიყვანა
მხურვალე მზე ცხრა თვალთა,
მან გაუსწორა თავადსა
გლეხი და კაცსა ქალია!
„ვაშა მას!“, ვსთქვით ჩვენ ხმა მალლა
ძმებო, ეს ჩვენი ვალია!
(ორიოდე კაცის ტაში)

1-ლი მოძალაქე (ჩუმით) ბოლო არ უჩანს...
ვაი თქვენ კი ვაგვიხმეთ ენა!

მე 2-ე მოძალაქე. სწორეთ მომბეზრდა
ერთხელ თქმულის ასჯერ მოსმენა.

მე 3-ე მოძალაქე:—ახ, ნეტავ ერთი გაწვიმდებოდეს!
(ტრიბუნაზე ადის მე 5-ე ორატორი)

მე 4-ე მოძალაქე:—ახალ რამესა მაინც იტყოდეს...

მე 5-ე ორატ.: აღსრულდა! მძლავრი მტარვალთა
დაეცა, სული დალია!
(ხალხი აირევ-დაირევა)
მოძალაქენო! სიწყნარე
დავიცვათ—ჩვენი ვალია...

(ხალხი ცდილობს დაწყნარდეს, მაგრამ ვერ ახერხებს).
გათენდა, აღმოსავლეთით
ამოდის მზე ცხრათვალთა!
(ჩოჩქოლი)

მე 5-ე მოქ. (ჩუმით) სანამ მაქ აფორთხდებოდით,
რათ არ დაგიდგა თვალთა!

(ჩოჩქოლი თანდათან მატულობს. დაიწყება
საშინელი ხველა. სრული უწყნარობაა. ტრიბუ-
ნაზე ადის თავმჯდომარე; ის აცხადებს, რომ ჩაწე-
რილია კიდავ ორმოცი ორატორი და წინადადებას
იძლევა, —რადგანაც ხალხს დადლილობა დაეტყო,—

ათი წუთით დაისვენონ; წინადადებას ერთხმათ
იღებენ, წინამდღევ ორატორების ენგერგიული
პროტესტისა).

d.

ქ უ თ ა ი ს ი

(10 მარტი)

ყველგან ქუჩა გაბატონდა,
შურს იძიებს ისევ ქუჩა,
ძველი მოსპეს, აღარ დარჩა
ბრძანებულნი ერთი მუჭა!
ციხეც ძველებს აღარ ინდობს,
გულში იკრავს ცხლა ახლებს.
რა თქმა უნდა ქუჩის ძალა
ქუთაისსაც განახლებს!
უპრავაში კრებებიო,
ისიც ჰბაძავს სხვა ქალაქებს,
დღეს ათია რიცხვით, მაგრამ
ლავრენტის ხელს არეინ ახლებს.
მითქმა მოთქმა ისმის ხალხში:
„ნათლი მამამ იფარავო.“
ზოგიც ამბობს: „ის წავიდა
გუშინ-წინ გაიპარავო“.
დილის ათზე თუ თერთმეტზე
მიადგება ხალხი საბუქოს
და თხოვენ: ტყვე ვქნით იქმნას
სიცოცხლეც, რომ დაიხარჯოს...
ჰა, საათის თორმეტია,
ხალხით ზღვაობს არე მარე,
დაჰკრა წუთში და უბანი
ისევ იქცა ვით სამარე!..
—ევა მოჰყავთ! — „მოჰყავთ, მოჰყავთ.
ეგ ჯალათი ხალხის მტერი“!
— „მადლობა ღმერთს, როგორცა
სჩანს

მასზეც მიდგა, —განსჯის ჯერი“.

— „ვინ, ვინ არის? — აქ რომ მოჰყავთ,
ჩვენი პოლიცემისტერი“!

— „მახარაძე“? — მახარაძე,
ხალხისაგან დანაჰკრი
ხალხი ღელავს და ბოზოქრობს,
ხალხს სწყურია გასწორება,

მგრამ ყველას შეაჩერებს
ერთი სიტყვის გაგონება.
როს ყოფილი დეპუტატი
მოუწოდებს: — სიმშვიდეო!
„მას კანონი დასჯის, თქვენ კი
გთხოვთ მანამდის იცლიდეთ“.
„კანონითა დასჯება“?!
კანონით, ხომ ის არ სჯიდა:
შვა ქუჩაზე ტყვიით გულში,
შვა ქუჩაზე ხმალით სჭრიდა:
უმართებლოთ „ეშაფოტი“,
უმართებლოთ კატორგები,
უმართებლოთ ყელზე თოკი,
უმართებლოთ ბორკილების
გაიხსენეთ „პროცესები“
ყვირილისა; ერთი, ორი;
გაიხსენეთ ის ადგილნი,
სადაც მიწვდა მაგის ტორი
და მაშინ სთქვით მეგობრებო
რით დავსაჯოთ ეგ მტარვალი,
რომ მით კმაყოფილი იყოს
წარსული და მომავალი...
მე თუ მკითხავთ აღარა მწამს
არც კანონი, არც სასჯელი,
რომელმაც ის ამოიზღოს,
რასაც ჰქმნიდა მისი ხელი.

სატანა.

პარლამუმი

არ არს გულ საშუშებიო,
რომ ხალხის ნაბუშებიო
გამრავლდენ ჯაშუშებიო
საქმეთა ჩამფუშებიო,
ეგ ბრიყვნი, პირქუშებიო
აწ მახვილ ნაჯგუშებიო
(სდევნიან მათ მუშებიო)
მწარე ვით ტყის ნუშებიო,
ციხეში ნაკუმშებიო
არიან ნაქუჩებიო,
რომ დაჰკრეს ჩაქუჩებიო
დაიწყეს ლაქუცებიო.

გ—ს.

მოთქმა ჯიგვიკაჟისა

ვაჰ, ბედშაო ღროებაე!
რათ გამოგვქერ ყელები?
ალარც პოლიცია გვყავს,
არც ჟანდარმი, მცველები.
აწ რალა გვეშველება,
ვინ გვეყოლოს მფარავი,
ვიღასთან შევინახოთ
ნიეთი მონაპარავი?

მეტათ მკაცრი ხალხია
ახალი მილიცია...

ვაჰ, რა წყალში ჩავარდე
ქრთამიც ვერ მიმიცია!

ნაცნობობა არ იცის,
არც პურ-ღვინო-ქალები...
ძმასაც კი არ დაინდობს,
მე რათ შევებრალები?

აჰ, რა წყალში ჩავარდე,
ხალხი სულ გაღირია...
დიდს, პატარას, ჩვენ სამტროდ
რათ შეუკრავს პირია?!

თითები რო გრძელი გვაქვს
განა ჩვენი ბრალია?
შომშლილთ რო ამოვსწყედეთ
ნუ თუ სამართალია.

ვაჰ, ბედშაო ღროებაე
რათ გამოგვქერ ყელები?
ალარც პოლიცია გვყავს,
არც ჟანდარმი, მცველები.

შანთი.

მოხსენება

პავლე საყვარელიძისა.

27 მარტს, ახალი კლუბის დარბაზში დანიშნული იყო პ. საყვარელიძის მოხსენება: შესახებ ნაციონალური საკითხისა. მოხსენება დანიშნული იყო სოციალ დემოკრატებისათვის. კრებაზე გარეშეებიც გამოცხადდენ. მოითხოვეს გარეშეები კრებიდან წასულიყვენ. თავჯდომარემ განაცხადა:

— ჩვენ წინადადება მივეცით, არა სოციალ-დემოკრატებმა დასტოვონ კრების დარბაზი და ვისაც სინდისი აქვს დასტოვებს კიდევაცო.

დარბაზში მართლა აღმოჩნდა რამოდენიმე დისიერი არა სოციალ დემოკრატი და კრების რბაზიდან გავიდა.

ცხრა მეათედი გარეშეებისა ესეც დარბაზში რჩა.

ვისაცა ყურნი აქედენ სმენაღ..

ჩქარა გამოსათქმელი. იმავ მოხსენებაზე ბ-ნმა პაკმა შეიმუშა ფრიად საგულისხმიერო ენის გატეხი, ანუ ჩქარა გამოსათქმელი.

„კანტი-კუნტი უკულტურ-კანტონ-ექსტერი-რიალური ავტონომისტი, უკვე გამრავალ ლტურ-კანტონ-ტერიტორიულურ-ავტონომის-ბულა“.

ხონიდან

ეშმაკი წინ მიდის,
მზევერავთა სარდალი,
რაზმები თან ახლავს, და ჩვენ კი რა?!
ეპ, მიმძიმს, მაგრამ რათ,
არა ვსთქვა მართალი,
რომ უპატრონოები აქ დაგვყარა!
თან უნდა ახსოვდეს
დიდ მთავარს, უხუცესს,
ქართლ-კახეთს მგზავრობა რომ არ კმარა;
დროს შესაფერისათ
ცოტათი უკუდგეს—
მით ხონში გამიჯენა ჰქმნას პატარა!
და საქმის გაცნობა
მოითხოვს მხილებას,
რომ მით გზას ეშმაკი არ გადაცდეს!
ვეყრდნობი წინასწარ
მუნ გამოცდილებას.
ფაქტია, მითხარით: ვინ უარყოფს დღეს!
და თუ ეს ასეა
სწორია თაქტიკა,
ვაძლევ თავს უფლებას, დავიწყო მე:
ვინ უარყო, ვინ დაგმო
ცხოვრების პრაქტიკა?
მუზავ! შენ მოგიხმობ, შენიჭირიმი!
ან ხონის ვარნიზონს
დღეს ვინა განაგებს?!
ის, კუხალაშვილი, თუ ვინმე სხვა (?)

ცხოვრების ფარგლებში
ვინა მღერს სხვა ჰანგებს?
„ახალი ცხოვრების, ახალი გზა!“
მაგრამ დღეს მის გვერდით
მუნ აღასრულებელს
ვის ვხედავთ? ვინ არის? ან რა სულებს?—

— გორდაძეს, სამებას—
მასიკიკოს—მათეს ხელს
კურიოზს, არამზად და ორგულებს!
— და სხვანიც არიან
ესდევთა სიაში—
ჯერ ისევ ღუმლით ვეპყრობი მას;
ვინახავ, დროს შეილი
დროთ უბის წიადში

ვატარებ, გულში ვკლავ ჩემს გულის თქმას!
იკითხავ, ეშმაკო,
ეს როგორ მოხდაო

დღეს, როცა უფლებით ხალხი სდგას წინ;
შავი დრო წავიდა,
შავი დრო მოკვდაო,

ხალხი თვით ბრძანებლობს, გარეთ თუ შინ!
ვაგლახ, რო აქ ხონში
ხალხი სულ არა სჩანს;

და ისევ ობობა დაჰყვება ქერს...
სად არის, სად ვხედავთ
სიცოცხლის ჩვენს საგანს!

როდესაც ობობა დღეს ისე მღერს?!
ობობა ბევრია,
დღეს სახე ცვლილებით

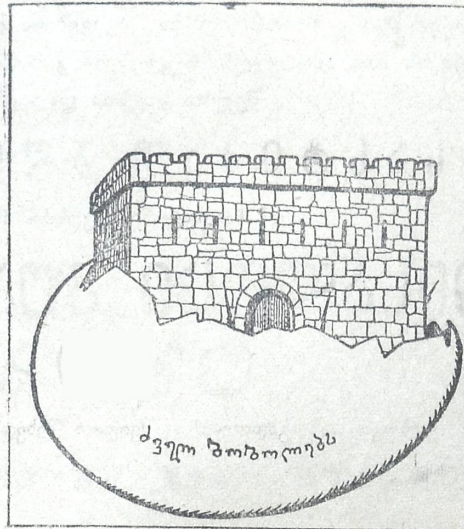
დაჰყვება ტორტმანით ბობოქარ ზღვას...
ერთად ხელ ჩაქიდულ
„გზა გადაჭირლებით“

არღვევენ, ჩეხავენ ცხოვრების გზას!
და, ამით თავდება
დაბის მოხსენება,—

თუმც ბევრის სახელი კი დაფარე
რათ გვინდა? გვეჭირდება
სახელის ხსენება?!
ისედაც ჯავრი გული: ხომ ავყარე!

ი. გოლგოთელი.

საადგომო მილოცვები

ამიერ-კავკასი ტურფა და ვრცელია
 მას ხალხი ასხია
 მრავალი, კრელია.
 ქართველი, სომეხი, რუსი და თათარი,
 სულყველა აქ ცხოვრობს,
 სულყველა აქ, არი.

ყოფილი მთავრობა ამ ნიადაგზედა,
 უყსა და ნოციერს,
 სამკალად კარგზედა,
 ხელოვნებად სთესავედა შურსა და მტრობასა
 სამარეს უთხრიდა
 მათ მეგობრობასა.

იქ, სადაც ერთობის ტაძარი შეენოდა,
 დღეს ტახტი დალატსა
 და მტრობას შთენოდა.
 მაგრამ აწ ჯალათმა ხომ სული დალია
 იმისი დამზობაც
 ერთობის ბრაღია!

და აი დრო ითხოვს კვლავ შეთანხმებასა,
 არ აპყვეთ მოძმენო
 დალატის მცნებასა.
 ერთობა ტახტია სიმტკიცით ქებული,
 მას უნდა შესტროფოდეს
 დღეს ერთა კრებული.

ექს მინისტრები ციხეებს ზვერავენ
 პურის ცომს ჰგორგლიან,
 პურის ცომს ზელავენ.
 რწყილებს და ბალოინჯოს ებრძვიან ამ ჟამა
 იქ, სადაც იმათგან
 ათასი ეწამა.

პირველი აღდგომა იგემეს ასეთი
 მოიმკეს სიუხვით
 წარსულში ნასეთი*)
 მიეწყო მათ მათი ხალხ ნამსახურები
 და აპა დაუშვეს
 ცხვირნი და ყურები.

სამსჯავრო ხალხისა სიქველით დიღია,
 თორემ ვინ მათგანი
 არ დასაკიღია?

ვის არ სდევს ათასთა წამებულთ აჩრდილი,
 ათასი ბედშავი
 და სახელ ახდილი?

ციხეებს აგებდენ სახალხო ქონებით,
 აამსეს ქვეყანა
 ბნელეთის მოჩებით
 და აპა ციხეში თვით მოიკალათეს,
 ჩვენც იგი მიუძღვნათ
 დღეს ხალხის ჯალათებს.

*) სიტყვა „ნასეთი“ რითმის კეთილმზღვანებისთვის არის ნახმარი, ნამდვილათ უნდა იყოს სიტყვა „ნათესი“.